

SISÄISEN TARKASTUKSEN VUOSIRAPORTTI 2025

1. Tehtävät ja tarkastusten toteutus

1.1 Tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja.

Lisäksi sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavaan tulleiden ilmoitusten paikkansapitävyyttä ja varmistaa, että tarvittaessa ilmoitettuun väärinkäyttöön puututaan.

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana palveluyksikkönä. Yksikössä työskenteli vuoden 2025 aikana tarkastusjohtaja ja neljä sisäistä tarkastajaa. Pitkäaikainen tarkastusjohtaja jäi kesäkuussa lomalle ja eläköityi syksyllä, joten yksikössä oli puoli vuotta yhden henkilön vajoaus.

Väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavaan tuli 60 ilmoitusta. Näistä aiheettomia oli 30 kpl ja loput 30 tutkittiin joko itse tai yhdessä aiheesta vastuullisen yksikön kanssa.

1.2 Tarkastusten ja jälkitarkastusten toteutus

Varsinaisten tarkastusten osalta sisäinen tarkastus laati vuosisuunnitelman koko kalenterivuodeksi 2025. Suunnitelma yhteensovitettiin tilintarkastajan työohjelman kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tarkastusaiheet vastuutettiin tarkastajittain ja aikataulutettiin. Suunnitelman hyväksyi kaupunginjohtaja.

Jälkitarkastuksilla varmistettiin, että varsinaisten tarkastusten yhteydessä sovitut tai suositellut toimenpiteet oli käsitelty asianmukaisesti ja otettu huomioon toiminnan kehittämisessä. Jälkitarkastukset kohdistuivat pääosin vuonna 2024 tehtyihin tarkastuksiin. Osa vuonna 2024 tehdyistä tarkastuksista oli sellaisia, ettei jälkitarkastukseen ollut tarvetta.

1.3 Tarkastusten raportointi

Ennen lopullisen tarkastusraportin julkaisemista kukin raportti on ollut tarkastuskohteessa luettava mahdollisten väärinkäsitysten oikaisemista varten. Tarkastusraportit on toimitettu kaupunginhallituksen varsinaisille jäsenille, kaupunginjohtajalle, tarkastuskohteena olevan toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja palvelualuejohtajalle sekä toimialan yhteisten palveluiden päällikölle.

Lisäksi yksittäinen raportti on toimitettu harkinnan mukaan myös muille asianosaisille. Yhtiötarkastuksissa raportit on toimitettu tarkastetulle yhtiölle, konserniohjauksen ja -valvonnan palveluyksikköön ja konsernijaostolle.

2. Suoritetut tarkastukset

Vuoden aikana tehtiin kaikkiaan 22 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 11 kpl ja jälkitarkastuksia samoin 11 kpl. Tarkastukset kohdistuivat seuraavasti:

Varsinaiset tarkastukset

1. Sisäisen valvonnan kehittäminen
2. Tietopyyntöjen käsittely
3. Kilpailuneutraliteetin toteutuminen markkinoilla tapahtuvassa toiminnassa
4. Kulttuuritoiminnan ja tilojen -palveluyksikön hankinnat
5. Kaupunkiympäristön toimialan puitehankintojen kilpailuttamisprosessi
6. Aikuisten pyöräilykursseiden hankinnat
7. Kunnallisteknisen rakentamisohjelman toteutuminen 2022-2024
8. Elmon uimahallin ja Elmon alueen esirakentamisen hankkeet
9. Elmon yksityisen jäähallin rakentamishanke
10. TE-24 palvelut muutoksen läpivienti Työllisyyden- ja kotoutumisen palvelualueella
11. Tietosuojan toteutuminen VAV –konsernissa

Jälkitarkastukset

1. Matka- ja kululaskut
 2. Valtiontukisäädösten noudattaminen
 3. Elinvoimapalveluiden hallinto- ja talous
 4. Yläkoulujen hankintojen (ostojen) tarkoituksenmukaisuus
 5. Kaupunkiympäristön rakentamis- ja kunnossapitotöiden puitesopimus
 6. Kiinteistöverotietojen oikeellisuus (2. jälkitarkastus)
-

7. Pienten ja keskisuurten korjaustöiden puitesopimus
8. Perusopetuksen koulujen vapaa-ajankäytön kulunvalvonta
9. Ajoneuvojen paikannusjärjestelmä
10. Joosua Missio ry:n toiminnan, hallinoin ja kirjanpidon tarkastus (avustustarkastus) (raportti on merkitty salassa pidettäväksi julkisuuslain 621/1999 24.1 §, 15. kohdan perusteella)
11. Rakennusilmoitusprosessi osana harmaan talouden torjuntaa

2.1 Olennaisimmat tarkastushavainnot toimialoittain

Useampaa toimialaa koskevat tarkastukset

Sisäisen valvonnan selontekoa ja kouluttamista koskevan tarkastuksen tavoitteena oli arvioida Vantaan kaupungin tilinpäätöksen toimintakertomukseen sisältyvän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon valmistelun asianmukaisuutta sekä sisäisen valvonnan koulutuksen riittävyyttä. Tarkastuksessa arvioitiin erityisesti, onko selonteon valmistelussa noudatettu kaupungin sisäisen valvonnan ohjeita sekä kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta. Tarkastus kohdistui peruskaupunkiin.

Tarkastuksessa havaittiin, että selonteon valmistelussa ei ole riittävällä tavalla huomioitu KILA:n yleisohjeen sisältöä eikä valmisteluun osallistuvien henkilöiden tietoisuus ohjeesta ole ollut riittävällä tasolla. Kaupungin sisäisen valvonnan ohjeissa annettu selonteon valmistelua koskeva ohjeistus on luonteeltaan yleispiirteinen, eikä siinä anneta toimialoille riittävän konkreettisia valmisteluohjeita. Tarkastuksessa havaittiin lisäksi, että selonteon valmistelussa ei käytännössä hyödynnetä dokumentoituja ja systemaattisia itsearviointeja, vaikka kaupungin sisäisen valvonnan ohjeessa näin edellytetään.

Tarkastuksessa havaittiin myös, että sisäisen valvonnan koulutus ei ole ollut jatkuvaa ja systemaattista. Vaikka koulutusta on järjestetty, kaupunki ei ole systemaattisesti kartoittanut koulutustarpeita eikä sisäistä valvontaa käsitellä kaupunkitasoisessa perehdytysohjelmassa kaupungin ohjeen edellyttämällä tavalla.

Tarkastuksessa annettiin kahdeksan toimenpidesuositusta. Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että sisäisen valvonnan selonteon valmisteluun ja sisäisen valvonnan koulutukseen liittyvissä menettelyissä on kehittämistarpeita.

Vantaan kaupungin asiakirjoja koskevien tietopyyntöjen käsittelyn tarkastuksessa todettiin, että tietopyynnöt osoitetaan Vantaa.fi internet-sivuston ohjeistuksen mukaan kirjaamoon, jossa ne kirjataan asianhallintajärjestelmä Astaan ja vuoden 2024 kesästä alkaen niille on avattu oma asia.

Koko kaupungissa tietopyyntöjä, joiden tunnistetyyppi Astassa on ”Asiakirjallisen tiedon luovuttaminen”, on ollut ajalla 1.1.2024 – 12.3.2025 yhteensä 256 kpl. Lähes kaikkiin tarkastettuihin tietopyyntöihin oli vastattu ja ajallaan eli n. 2 viikon kuluessa.

Vastausten kirjaamisessa Astaan havaittiin puutteita, jonka johdosta tarkastuksessa annettiin yksi toimenpidesuositus. Tarkastushavaintojen perusteella voitiin todeta, että tietopyyntöjen käsittelyn hallinnoinnin ja sisäisen valvonnan taso on hyvä.

Markkinaperusteisen hinnoittelun ja kilpailuneutraliteetin toteutumisen tarkastuksessa todettiin, että kaupungin palveluyksiköiden tytäryhtiöiltä laskuttamat määrät ovat pääasiassa pieniä ja suurin osa kohdistuu palveluihin, joiden ei voida katsoa vaikuttavan kilpailuneutraliteettiin. Tarkastetun aineiston perusteella Varikko on ainoa, joka tarjoaa tytäryhtiöille kilpailuneutraliteetin vaarantumisen kannalta merkittävästi palveluita. Tarkastuksessa annetaan Varikolle suositus hinnoitella tukipalveluiksi luokiteltavat ajoneuvojen vuokraukset Vantille markkinaperusteisesti. Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että tytäryhtiöille tarjottujen palveluiden laskutuksen hallinnoinnin ja sisäisen valvonnan taso on hyvä.

Konserniyhtiöt

Tietosuojan toteutumista VAV-konsernissa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että VAV-konsernissa noudatetaan tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä sekä Vantaan kaupungin tietosuojapolitiikkaa. Tarkastuksessa arvioitiin myös yleisellä tasolla tietoturvakäytänteitä siltä osin, kuin ne voivat vaarantaa tietosuojan toteutumista.

Tarkastuksessa havaittiin, että VAV ei ole tehnyt kattavasti tietosuojalainsäädännön mukaisia vaikutustenarviointeja henkilötietoja käsitteleviin tietojärjestelmiinsä. Yhtiön mukaan käytössä on 19 henkilötietoja käsittelevää järjestelmää, mutta tarkastushavaintojen perusteella vaikutustenarviointi on tehty vain kolmeen. Vaikutustenarvioinneissa käytetty arviointityökalu ei myöskään kata kaikilta osin tietosuojalainsäädännön keskeisiä vaatimuksia. VAV:lla on kymmenen tietosuojaselostetta, joista yhdeksän on julkaistu yhtiön verkkosivuilla. Selosteissa ei havaittu olennaisia puutteita.

Tarkastuksessa havaittiin lisäksi, että VAV ei ole varmistanut kaupunginhallituksen 18.11.2024 hyväksymän tietosuojapolitiikan huomioimista toiminnassaan. VAV:lla ei myöskään ole dokumentoitua prosessia henkilötietojen tietoturvaloukkausten käsittelyyn. Lisäksi yhtiön tietosuojakoulutukset eivät ole linjassa kaupungin tietosuojapolitiikan kanssa.

Tarkastuksessa annettiin kahdeksan toimenpidesuosituksen. Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että tietosuojaa koskevan hallinnoinnin ja sisäisen valvonnan taso on tyydyttävä.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

Kulttuuritoiminnan ja tilojen palveluyksikön hankintoja koskevassa tarkastuksessa havaittiin, että yksikössä on tehty Kulttuuritalo Martinukseen liittyviä tavarahankintoja vuoden 2024 syksyllä. Osassa hankinnoista ei ole noudatettu kaupungin hankintaohjeistusta, vaan on tarjouspyynnössä kerrottu valmiiksi hinta, joka voidaan tuotteista maksaa ja laadittu tuotteiden tekniset määrittelyt niin tiukaksi, että vain yksi tietty tuote voi ne täyttää. Tarjouspyyntöjä, tarjouksia ja sopimuksia ei ollut tarkastushetkellä tallennettu Astaan. Aineistoon sisältyi sähköpostiviestiketjuja, joilla tehtiin ja tarkennettiin eri hankintoihin liittyviä tarjouspyyntöjä. Kaikkia näitä ei saatu tarkastettua koska osa viesteistä oli mustattu, eikä niitä useista pyynnöistä huolimatta saatu avattuna tarkastettavaksi.

Lisäksi lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden hankintoja on pilkottu, hankinta- palveluyksikön ohjeistamana, jotta vältettäisiin kilpailutuksen järjestäminen avoimella sähköisellä kilpailutusjärjestelmällä käytettävissä olevan rajallisen ajan takia.

Edellä olevien havaintojen johdosta annettiin kolme toimenpidesuositusta. Tarkastushavaintojen perusteella voitiin todeta, että kulttuuritoiminnan ja tilojen palveluyksikön sekä lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden hankintojen sisäisen valvonnan taso on tällä hetkellä tyydyttävä.

Elmon yksityisen jäähallin rakentamishanketta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että Elmon yksityisen jäähallin rakentamishankkeessa noudatetaan hankintalakia sekä huomioidaan kaupungin etu.

Toteamme selkeyden vuoksi, että tarkastus ei ole koskenut tarkastuksen päättymisen jälkeen tehtyä kaupunginvaltuuston päätöstä 15.12.2025 § 5 koskien omavelkaisen takauksen myöntämistä Vantaan jääurheilun tuki ry:lle.

Tarkastuksessa havaittiin, että hanke on viivästynyt merkittävästi ja riskinä on myös hankkeen taloudellinen epäonnistuminen. Jäähalli on rakennuslupavaiheessa ja tiettävästi ilman rahoittajaa. Saadakseen rahoituksen järjestymään on jäähallin tarjouskilpailun toteuttaja tehnyt kaupungille lisä- ja vuokratarjouksia, joissa tuntimäärät ja -hinnat ovat moninkertaisia alkuperäiseen sopimukseen verrattuna. Toteuttaja on myös pyytänyt kaupunkia takaamaan pankkilainaa.

Kaupunki on käsitellyt eri tarjouksia ja niitä ei ole voitu toteuttaa lainvastaisina. Samalla kaupungissa on pyritty tekemään vaihtoehtoisia suunnitelmia sen varalle, jos toteuttaja Luotsi Invest Oy ei pysty toteuttamaan jäähallia. Suunnitelmat ovat sisältäneet mm. uutta kilpailutusta, toteutusta yhteistoteutuksena Luotsi Invest Oy:n kanssa sekä toteutusta VTK:n hankkeena.

Tarkastuksessa ei annettu suosituksia. Sisäisen valvonnan taso on tyydyttävä.

Kaupunkiympäristön toimiala

Aikuisten pyöräilykurssien hankinnat tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungininsinöörin hankinnat ovat olleet asianmukaisia. Lisäksi tavoitteena oli arvioida, mitä muita tapoja olisi toteuttaa vastaavia pyöräilykursseja.

Kaupungininsinöörin eri vuosina tekemät hankintapäätökset aikuisten pyöräilykursseista oli tehty muodollisesti oikein, eikä hankintalakia tai kaupungin hankintaohjetta oltu rikottu. Kaupungininsinööri ei myöskään ollut esteellinen tekemään päätöksiä kursseista. Kaupungininsinööri ei kuitenkaan riittävästi selvittänyt, voisiko pyöräilykursseja järjestää kaupungin kannalta jollain edullisemmalla tavalla, esimerkiksi Aikuisopiston järjestämänä (koulutus valtionosuusjärjestelmään sisältyen) tai hankerahoituksella (kuten Espoossa).

Tarkastuksessa annettiin yksi toimenpidesuositus, jossa esitettiin kolme eri vaihtoehtoa polkupyöräkurssien tulevaisuudesta. Tarkastushavaintojen perusteella aikuisten polkupyöräkurssien järjestämiseen liittyvä sisäinen valvonta oli taloudellisesta näkökulmasta tyydyttävällä tasolla.

Elmon uimahallin ja esirakentamisen hankkeet tarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että Elmon urheilupuistoon liittyvissä rakennushankkeissa on noudatettu hankesuunnitelmia ja ne on toteutettu tehtyjen päätösten mukaisesti noudattaen hankintalakia ja hankintaohjeistusta sekä huomioitu kaupungin etu.

Tarkastuksessa havaittiin, että Elmon esirakentamisen kokonaisurakan hankinta-arvo oli 3,51 miljoonaa euroa. Alkuperäisen hankinnan lisäksi lisä- ja muutostöitä hankittiin yli 750 000 eurolla. Lisä- ja muutostöiden määrä on huomattava. Lisä- ja muutostöistä ei ole tehty hankintaohjeen edellyttämiä viranhaltijapäätöksiä eikä niitä ole tästä syystä viety lautakunnan ottomenettelyyn.

Maanrakennuskoneiden käyttö: Puitehankinnan kilpailutuksen tuloksia ei ole pystytty noudattamaan parhaalla mahdollisella tavalla, mikä on johtanut tarpeettomiin lisäkustannuksiin. Hankintasopimuksen arvioitu arvo neljävuotisella sopimuskaudella on noin 10 miljoonaa euroa. Parantamalla koneiden käytön seuranta kaupungilla olisi mahdollisuus satojen tuhansien eurojen säästöön sopimuskautta kohti.

Uimahallin alkuperäinen tavoitehintaa 36 miljoonaa on nostettu useaan kertaan aina 46,22 miljoonaan euroon. Tavoitehintaa täsmentyy vielä mahdollisten urakkaohjelman muutosten perusteella. Tarkastushetken ennuste uimahallin hinnaksi on 49,69 miljoonaa euroa, joka on noin 3,5 miljoonaa (7 %) lautakunnan hyväksymää tavoitehintaa korkeampi.

Pääasialliset syyt uimahallin hintaennusteen nousuun ovat olleet urakkamuodon muutos projektinjohtourakaksi sekä puutteet Rambollin laatimisissa rakennesuunnitelmissa. Syyskuu 2024-tammikuu 2025 välillä urakkaa ei ole päästy edistämään toivotulla tavalla suunnitelmien puutteellisuuden vuoksi, jonka vuoksi urakoitsija NCC on avannut keskustelun tavoitehinnan korottamisesta urakkaohjelman mukaisesti rakentamisen viiveeseen vedoten. Viiveet rakentamisessa ovat johtuneet Rambollin puutteellisista rakennesuunnitelmista sekä kaupungin/urakoitsija NCC:n ehdottamista muutoksista.

Tarkastuksessa annettiin 7 toimenpidesuositusta. Tarkastuksen havaintojen perusteella Elmon työmaiden sisäinen valvonta on tyydyttävällä tasolla.

Kaupunkiympäristön toimialan puitehankintojen kilpailuttamis- ja tilaamisprosessi tarkastuksen tavoitteena oli arvioida toimialan puitehankintojen kilpailuttamisprosessia (erityisesti käytettyjä valintakriteereitä ja yhteistyötä hankintakeskuksen kanssa).

Tarkastuksessa havaittiin, että kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä viidentyyppistä tilausmenettelyä puitesopimusten sisällä. Sisäisen arvion mukaan tarkoituksenmukaisin tilausmenettely on käytössä Toimitilajohtamisen kunnossapitotöissä sekä Kunnossapidon sähkötöissä, joissa kummassakin on määritelty, että alle 14 000 euron arvoiset työt tilataan toimittajilta etusijajärjestyksessä ja kustannusarvioltaan 14 000 – 60 000 euron arvoiset työt ja urakat kilpailutetaan kevenneillä kilpailutuksella (ns. minikilpailutus). Tilausmenettely, jossa alle kansallisen kynnyksarvon olevassa hankinnassa voidaan tilaus tehdä vapaasti joltain puitesopimustoimittajalta, puolestaan mahdollistaa sisäisen tarkastuksen näkemyksen mukaan pahimmillaan tietyn toimittajan suosimisen. Menettely on käytössä Suunnittelupalveluiden, Ulkovalaistustöiden sekä Rakennusten kosteus- ja sisäilmateknisten kuntotutkimusten ja muiden rakennusterveyden asiantuntijapalveluiden puitesopimuksissa.

Kaupunkiympäristön toimialalla ei ole koko toimialan kattavaa kilpailutussuunnitelmaa/-kalentteria, joka mahdollistaisi mm. sen, ettei kilpailutusten välille tule katkoja ja Hankinnat-yksikkö pystyisi varaamaan kilpailutuksiin (niissä, joissa se on mukana) resurssit riittävän ajoissa. Mainittakoon, että myös HILMA:ssa (sähköinen julkisten hankintojen ilmoituskanava) kannustetaan hankintayksikköjä hankintojen kilpailutusten suunnitelmallisuuteen ja ilmoituskanavaan on tätä silmällä pitäen mm. perustettu kilpailutussuunnitelmatoiminnallisuus, joka mm. antaa yrityksille mahdollisuuden valmistautua tuleviin kilpailutuksiin entistä aikaisemmassa vaiheessa ja suunnitella omia tarjouksiaan paremmin.

Tarkastuksessa annettiin seitsemän toimenpidesuositusta. Tarkastushavaintojen perusteella kaupunkiympäristön toimialan puitehankintojen kilpailuttamis- ja tilaamisprosessiin liittyvä sisäinen valvonta oli hyvällä/tydyttävällä tasolla.

Kunnallisteknisten rakentamishjelmien toteutumiset vuosina 2022-2024 tarkastuksen tavoitteena oli arvioida miten kadut ja puistot palvelualue on onnistunut vuosien 2022-2024 rakentamishjelmien toteuttamisessa huomioiden hankkeiden taloudelliset tavoitteet.

Monet kunnallistekniikan rakentamiskohteet olivat ylittäneet alkuperäisen kustannusarvion, jotkut jopa selvästi. Syinä olivat olleet mm. yllätykset pohja- ja maarakennustöissä, yleissuunnitelman puuttuminen, suunnitelmapuutteet sekä kustannusarvioiden perustuminen vakioratkaisuihin (mitä enemmän suunnitelma sisältää uniikkeja materiaaleja, laitteita tai ratkaisuja, sitä vaikeampi on arvioida etukäteen kustannuksia).

Tarkastuksessa annettiin neljä toimenpidesuositusta. Tarkastushavaintojen perusteella kunnallisteknisten rakentamishjelmien toteutumiseen liittyvä sisäinen valvonta oli taloudellisesta näkökulmasta katsottuna hyvällä/tydyttävällä tasolla.

Konsernijohtoon ja elinvoiman toimiala

TE-24 palvelut muutoksen läpivienti Työllisyyden- ja kotoutumisen palvelualueella tarkastuksen tavoitteena oli arvioida, onko muutos saatu läpivietyä onnistuneesti.

Tarkastuksessa arvioitiin muutoksen onnistumista seitsemällä osa-alueella, joita olivat organisointi, päätöksenteko, tietojärjestelmät ja tietoturva, asiakirjahallinto ja sopimustenhallinta, henkilöstöhallinto, sisäinen viestintä sekä hankinnat.

Havaintojen perusteella voitiin todeta, että palvelualueella oli varauduttu olennaisimpiin TE-palvelut 24-uudistuksen tuomiin muutoshasteisiin. Muutosta valmistelemaan oli perustettu kahdeksan poikkialueellista valmisteluryhmää (vastuualueina mm. ICT, Hallinto ja talous sekä Henkilöstö). Muutoksen läpivienti oli sujunut Vantaan osalta tarkastusajankohtaan asti hyvin.

Tarkastuksessa annettiin yksi toimenpidesuositus. Tarkastushavaintojen perusteella palvelualueen muutoksen läpivientiin liittyvä sisäinen valvonta oli kiitettävällä tasolla.
